

og muligvis er en Del af Tørvene daarligere, enten vaade eller bestaaende af lidet brændbare Stoffer. Men naar saadanne Varer har kunnet udbydes, er det sikkert alene, fordi det private Initiativ har haft for vidt Spillerum. Havde Staten taget fastere, mere omfattende paa Sagen, var der aldrig blandet Jord i Tørv eller ført vaade Tørv paa Markedet. Er der Behov for at rette, maa de stadig rettes mod det private Initiativ. Endelig vil jeg fremhæve, at Staten har under de allervanskeligste Forhold organiseret den for hele Landet saa vigtige Vareudveksling med Udlandet. Jeg ved vel, at ogsaa andre har indlagt sig Fortjeneste paa dette Omraade, men hvad der er sket, er dog sket under Regeringens Ledelse.

Jeg kunde nævne en Række andre Eksempler, men de, jeg har nævnt, er tilstrækkelig talende og giver et ganske godt Billede af Statens Indgriben. Jeg kunde ønske, at Staten gik endnu videre. Jeg kunde ønske, at Trafikministeren gjorde Alvor af at lade Staten bygge sine Lokomotiver. Det er et gammelt Spørgsmaal, som er rejst af Socialdemokraterne her i Tinget. Havde man tidligere gennemført Socialdemokraternes Ønsker i saa Henseende, havde Statsbanerne været meget bedre stillede i dette Øjeblik, end de er. Saa vidt jeg ved, har man vanskeligt ved at reparere Fyrkasser, og der er neppe endnu Tale om, at vi kan erstatte et eneste ubrugeligt Lokomotiv. Havde vi fulgt Socialdemokraternes Anvisning, saa at Staten i rette Tid havde oprettet sin Lokomotivfabrik, havde der ikke været noget i Vejen for, at Staten nu havde ligget inde med saa mange Raavarer, at vi kunde have forarbejdet Lokomotiver og samtidig skaffet Beskæftigelse for en Del af de Maskinarbejdere, som nu maa forlade Skibsværfterne. Jeg vil ligeledes henstille til den højtærede Forsvarsminister, om ikke Orlogsværftet, der skal være et ganske fortræffeligt Værksted, kunde optage Bygning af Handelsskibe, for der er vel neppe mange, der tror, at vi i Fremtiden skal bygge store Krigsskibe her hjemme i Danmark. Da Orlogsværftet har baade Maskiner og Apparater til Bygning af store Skibe, vilde det sikkert være meget klogt og forstandigt af den danske Stat at tage dette Spørgsmaal op. Saaledes kunde jeg give Anvisning paa en hel Række Omraader, hvor det forekommer mig, at Staten skulde gribe ind, og hvor den vil gribe ind ligegyldigt, om de andre Partier ønsker det eller ej, fordi Forholdene tvinger dertil.

Samtidig griber Staten ind paa et helt andet Omraade af ikke mindre Betydning, nemlig i Retning af at rationere, hvad vi har til Livets Ophold. Det er maaske en endnu mere socialistisk Foranstaltning, der foretages i saa Henseende, end de andre, jeg har nævnt. Vi har jo allerede faaet rationeret Brød paa den Maade, at Gehejmeetsraad Glückstadt og Arbejdsmand Peter Nielsen paa Skævinge Mark faar tildelt nøjagtigt det samme Kvantum Brød, det samme Kvantum Sukker og om faa Dage antagelig ogsaa det samme Kvantum Fedtstoffer. Paa den Maade lykkes det efterhaanden til en vis Grad at kappe Hovedet af de Udskejelser, de mere velhavende kan tillade sig. Jeg tror, at vi snart kommer til at gaa videre i den Retning. Kaffe, The, Lys, Brændsel og mange andre Varer er vistnok ikke længere til Stede i en saadan Mængde, at man kan sælge dem frit, men man maa rationere dem og kommer da til den demokratiske Ordning, at Lensgreven paa en Maade maa dele Brødet med Arbejderen. Efterhaanden som den Udvikling foregaar, kan det blive en forholdsvis problematisk Fornøjelse at være velhavende, for de velhavende vil efterhaanden ikke have stort andet tilbage end den ganske kapitalistiske Fornøjelse at gaa op i Banken og tælle deres Obligationer og Værdipapirer, klippe Kuponer af paa den rigtige Dag og derefter atter forøge Beholdningen med Renter o. s. v. — Ja, der er nok nogle, der finder Fornøjelse i det, men dog vist neppe ret mange.

Jeg tror derfor, at den videre Udvikling ad denne Vej vil føre til et ganske storartet Resultat for Menneskene i det hele og til, at Samfundet demokratiseres, socialdemokratiseres i den Retning, vi ønsker. Det er nemlig Sagen med alt det, der er sket, at de andre Partier med eller mod deres Villie — de har ganske vist stemt for det meste af, hvad der er vedtaget vedrørende Landbruget; det har Venstre stemt for; jeg ved ikke, hvordan de har det med Begejstringen eller Troen paa det indvendig, men det kommer heller ikke den Sag ved — er med til at føre Samfundet frem mod den Tilstand, som Socialdemokratiet gennem to, tre Menneskealdre har kæmpet for. Det vil ikke være dem muligt at standse. Jeg ser ganske vist, hvorledes man spejder alle Vegne, om der ikke skulde ske et Omslag. De rige Handelsmillionærer i Hamborg holdt forleden et Møde i deres Organisation for at drøfte det Spørgs-